

HAUKIPUTAAN NIITTYHOLMAN SUUNNITTELUALUEEN PESIMÄLINNUSTOSELVITYS 2014

Pajulintu on alueen runsain pesimälintu

Sisältö

1. Johdanto.....	3
2. Tutkimusalue	3
3. Aineisto ja menetelmät.....	3
4. Tulokset.....	5
4.1 Alueella pesivät /havaitut Lintudirektiivin (Council Directive 79/409/ETY) liitteen I pesimälajit.....	5
4.2 Alueella pesivät /esiintyvät kansallisessa uhanalaisluokituksessa (Rassi ym. 2010) mainitut lintulajit	5
4.3 Muu pesimälinnusto	6
5. Yhteenveto	7
6. Lähteet ja kirjallisuus.....	8
7. Liitteet.....	9

1. Johdanto

Sito Oy /Seija Väre tilasi keväällä 2014 Suomen Luontotieto Oy:ltä Haukiputaan Niittyholman alueen pesimälinnustoselvityksen. Työn tarkoituksena oli selvittää suunnittelualueella esiintyvät Lintudirektiivin liitteen I pesimälinnut sekä kansallisessa uhanalaisluokituksessa (Rassi ym. 2010) mainitut lintulajit. Koska alue osoittautui ensimmäisen laskentakierroksen aikana hyvin niukkalinnustoiseksi, tehtiin alueelta täydellinen pesimälinnustoselvitys. Selvitys on osa hankkeeseen liittyviä ympäristöselvityksiä. Tehtävän yhteyshenkilönä on tilaajan puolella toiminut Seija Väre ja Suomen Luontotieto Oy:ssä Jyrki Matikainen

2. Tutkimusalue

Selvityksessä tutkittu alue sijoittui Haukiputaan keskustaajaman länsipuolelle. Pohjois- etelä- ja itäosiltaan alue rajautuu teihin ja asutukseen, mutta länsiosiltaan suunnittelualue rajautuu metsään. Alueella on kolme pientä peltokuvioita, mutta muuten koko alue on hoidettua talousmetsää. Alueen eteläosassa on laaja taimettuva hakkuuaukea ja tämä alue on hiekkapohjaista ja kasvillisuudeltaan karua mäntykangasta. Alueen pohjoisosassa on ojitettuja lehtipuuvaltaisia kuvioita, joissa puusto on melko nuorta. Aivan alueen itäreunassa Korven peltoaukean kaakkoispuolella on kapea hieman vanhempi sekametsäkuvio. Tutkimusalue on esitetty karttaliitteessä 1.

3. Aineisto ja menetelmät

Tutkimusalueen pesimälinnusto selvitettiin kartoituslaskentamenetelmää (Koskimies 1988) käyttäen, siten että laskentakertoja oli kaksi. Ensimmäinen laskentakierros tehtiin 16.5 ja toinen 8.6.2014. Alueella käytiin vielä tarkistuskäynnillä 26.6. Koko alue kuljettiin systemaattisesti läpi polkuja hyväksikäyttäen. Kuljettu reitti suunniteltiin siten että se käsittää koko suunnittelualueen tarkasti.

Alueen eteläosa on hyvin niukkalinnustoista mäntytaimikkoa

Maastotöistä vastasi ja raportin kirjoitti biologi FM. Jyrki Matikainen Suomen Luontotieto Oy:stä. Maastotöissä avustivat Tikli ja Pihla Matikainen. Raportin taittoi Eija Rauhala (tmi Eija Rauhala). Selvityksessä käytetyn karttamateriaalin luovutti tilaaja käyttöömmme.

Laskenta suoritettiin aamuisin klo 3.30–9.00 välisenä aikana. Koska työn tarkoituksena oli löytää mahdolliset vaateliaat tai uhanalaiset pesimälajit käytettiin laskennassa myös atrappia vakioidun kartoituslaskentamenetelmän ohjeiden vastaisesti.

Linnuston laskentamenetelmistä kartoituslaskenta on tarkin, mutta samalla työläin, mikäli laskentakertoja on useampi kuin yksi. Kartoituslaskentamenetelmää käytetään yleisesti maalinnuston selvitys- ja seurantamenetelmänä ja menetelmänä se on hyvin yksinkertainen ja helposti toteutettavissa.

Kartoituslaskentamenetelmä perustuu tavallisesti useaan käyntikertaan tutkimusalueella. Kuten muutkin pesimälinnustoon kohdistuvat laskentamenetelmät sen pohjana on lintujen reiviirikäyttäytyminen. Kullakin käyntikerralla merkitään kartalle kaikki pesivää paria osoittavat havainnot. Useimmiten havainto on laulava koiras, mutta myös pesät, juuri pesästä lähteneet maastopoikaset sekä varoittelevat naaraat ovat pesivää paria osoittavia havaintoja. Havainnot merkitään käyntikartalle, jonka tulisi olla mahdollisimman tarkka. Käytännössä peitepiirros, johon voi merkitä omia karttamerkkejä, on usein paras vaihtoehto.

Kartoitus on hidas, mutta hyvin tehokas laskentamenetelmä. Yhdellä käyntikerralla havaitaan metsämaastossa keskimäärin 60 % alueella pesivistä lintupareista ja kymmenellä jo 99,5 % (Enemar 1959). Avomaastossa, kuten suoympäristössä tai peltoaukeilla kartoituslaskentamenetelmä on hyvin tehokas laskentamenetelmä.

Kahden laskentakerran menetelmällä ei välttämättä havaita kaikkia alueella esiintyviä lintuja, niiden satunnaisen liikkumisen sekä muuttuvien ympäristöolosuhteiden vaikutusten takia. Kartoituslaskentamenetelmällä yhdellä käyntikerralla havaitaan metsämaastossa noin 60 % pesimälinnuista, mutta avomaastossa havaintotehokkuus voi olla jopa yli 90 %. Harvakasvuisissa metsissä yhdellä käyntikerralla voidaan olosuhteiden ollessa suotuisat havaita lähes kaikki alueella pesivät lintuparit, mikäli laskennan ajoitus osuu oikeaan aikaan (mm. Koskimies ja Väisänen 1988). Kattavamman ja yksityiskohtaisemman tiedon saamiseksi tulisi peitteisessä maastossa laskentakertoja olla mielellään enemmän kuin kaksi. Tulosten tulkin-

Alueella oli pieni räkättirastas yhdyskunta

nassa inventointialueen rajalla havaitut parit tulkittiin alueella pesiviksi. Selvityksessä käytettiin atrappia jo mahdollisesti laulukautensa lopettaneiden tai muista syistä hiljaisten lintulajien havaitsemiseksi. Tällä tavoin saatiin mm. tavallisesti iltamyöhällä soidinlentoa lentävä lehtokurppa esiin.

4. Tulokset

4.1 Alueella pesivät /havaitut Lintudirektiivin (Council Directive 79/409/ETY) liitteen I pesimälajit

Pyy (Bonasa bonasia) 1 pari

Ainoa alueella havaittu Lintudirektiivin liitteen I pesimälaji oli pyy, joka havaittiin alueen keskiosan nuorena lehtipuuvaltaisessa metsäkuviossa. Havainto koski yksinäistä aikuista yksilöä, joka tulkittiin paikalla pesiväksi. Toisella laskentakierroksella ei lajia alueella havaittu. Laji suosii kosteapohjaisia kuusikoita, joissa aluspuustoon kuuluu lehtipuita ja erityisesti harmaaleppää.

4.2 Alueella pesivät /esiintyvät kansallisessa uhanalaisluokituksessa (Rassi ym. 2010) mainitut lintulajit

Kivitasku (Oenanthe oenanthe) 1 pari (NT= silmälläpidettävä)

Alueella tehty kivitaskuhavainto tehtiin aivan alueen eteläreunalla, jossa teollisuuslaitoksen varastokentällä havaittiin laulava koiraslintu ensimmäisellä laskentakierroksella. Lajia ei havaittu tämän jälkeen ja on mahdollista että kyseessä oli vielä muuttomatalla ollut yksilö. Tehdasalue jää kaavarajauksen ulkopuolelle.

Ainoa alueella havaittu Direktiivilaji oli pyy

4.3 Muu pesimälinnusto

Alueen pesimälinnusto parimäärineen on esitetty taulukossa 1. Karttaliitteessä 1 on esitetty mielenkiintoisimpien lajien havaintopaikat. Alueella havaittiin 27 pesimälajia ja 77 paria. Alueen pesimälinnusto on niukkalajinen ja linnuston parimäärä on pieni. Erityisesti alueen eteläosan taimettu hakkuualue on hyvin vähälinnustoinen ja myös alueen länsireunalla linnusto on niukkaa. Alueen runsaslinnustoisimmat kohteet löytyvät alueen pohjoisosan lehtipuuvaltaisilta alueilta ja alueen pellonreunusmetsistä. Korven peltoalueen kaakkoispuolinen, hieman varttuneempi, tiehen rajautuva sekametsäkuvio oli alueen tiheä linnustoisin kohde. Kolopuiden niukkuus selittää kololintujen vähäisen määrän. Petolintuja ei alueella havaittu ja alue lienee liian rauhaton pesimäympäristö useimmille petolintulajeille. Alueen peltolinnusto on niukkaa eikä töyhtöhyppää ja pensastaskua lukuun ottamatta varsinaisia peltolintuja alueella havaittu. Pensastasku pesi varmuudella alueella (pesälöytö), mutta alueen pohjoisosan pellolla ensimmäisellä laskentakierroksella havaittua töyhtöhyppää ei toisella laskentakierroksella enää havaittu.

Taulukko 1. Alueen pesimälinnusto parimäärineen

Pyy	1 pari
Lehtokurppa	1 pari
Töyhtöhyppä	1 pari
Käpytikka	1 pari
Sepelkyyhky	2 pari
Metsäkirvinen	5 paria
Västäräkki	2 paria
Pensastasku	1 pari
Kivitasku	1 pari
Leppälintu	1 pari
Räkättirastas	3 paria
Punakylkirastas	2 paria
Laulurastas	1 pari
Punarinta	4 paria
Rautiainen	2 paria
Talitiainen	3 paria
Hippiäinen	1 pari
Hernekerttu	1 pari
Lehtokerttu	2 paria
Pajulintu	19 paria
Kirjosieppo	2 paria
Harmaasieppo	2 paria
Varis	1 pari
Harakka	1 pari
Peippo	14 paria
Viherpeippo	1 pari
Keltasirkku	2 paria

5. Yhteenveto

Niittyholman alueen pesimälinnusto on tavanomaista talousmetsien ja asutuksen reunamien lajistoa. Ainoa alueella havaittu Lintudirektiivin liitteen I pesimälaji oli pyy. Muita mahdollisia alueella epäsäännöllisesti pesiviä direktiivilajeja saattaisivat olla teeri ja palokärki. Kansallisessa uhanalaisluokituksessa silmälläpidettävien lajien (NT) ryhmään luokiteltu kivitasku havaittiin alueen eteläosan teollisuusalueella kaava-alueen rajalla. Petolintuja ei alueella pesinyt ja pyytä lukuun ottamatta myös kanalinnut puuttuvat alueen pesimälajistosta. Alueen peltolinnusto on niukkaa eikä työttöhyppää ja pensastaskua lukuun ottamatta varsinaisia peltolintuja alueella havaittu.

Leppälintu pesii alueen männiköissä

Sepelkyyhkyä pesi alueella 2 paria

6. Lähteet ja kirjallisuus

Birdlife Finland. Kevään 2014 tiedotteet. [www. Birdlife.fi](http://www.birdlife.fi)

Koskimies, P. 1994: Linnuston seuranta ympäristöhallinnon hankkeissa. Vesi- ja ympäristöhallinnon julkaisuja. Sarja B Nro 18. Vesi- ja ympäristöhallitus. Helsinki.

Koskimies, P. & Väisänen 1991: Monitoring bird populations in Finland. A manual of methods applied in Finland. Finnish Museum of Natural History. Helsinki 145 s.

Leivo, M., Asanti, T., Koskimies, P., Lammi, E., Lampolahti, J., Mikkola-Roos, M. & Virolainen, E. 2002: Suomen tärkeät lintualueet FINIBA. BirdLife Suomen julkaisu (No 4). 142 s. BirdLife Suomi. Suomen ympäristökeskus.

Rassi, P., Alanen, A., Kanerva, T. & Mannerkoski, I. 2001: Suomen lajien uhanalaisuus 2000. 432 s. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki.. 2009

Rassi, P., Alanen, A., Kanerva, T. & Mannerkoski, I. (toim.) 2010: Suomen lajien uhanalaisuus 2010.-Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus.

Tucker, G.M. & Heath, M. F. 1994: Birds in Europe: their Conservation Status. Bird Life Conservation Series No. 3. 600 s. Cambridge, UK:

Väisänen, R., Lammi, E. & Koskimies, P. 1998: Muuttuva pesimälinnusto. Otava, Helsinki. 567 s.

Ympäristöministeriö 2007a: Suomessa tavattavat lintudirektiivin I liitteen lajit. <http://www.ymparisto.fi/default.asp?node=9046&lan=fi>

Ympäristöministeriö 2007b: Suomen kansainväliset vastuulajit. <http://www.ymparisto.fi/default.asp?node=1891&lan=fi>

Ympäristöministeriö 2007c: Suomen kansainväliset vastuulajit, linnut. <http://www.ymparisto.fi/default.asp?node=9837&lan=fi>

7. Liitteet

Karttaliite 1. Tutkimusalue ja mielenkiintoisimpien lajien havaintopaikat.

